

ФОРМУВАННЯ МОВНИХ І МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ І НАВИЧОК ВЕДЕННЯ ДІАЛОГУ-РОЗПИТУВАННЯ «ЛІКАР – ХВОРИЙ» НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Гриценко О.В., канд. філол. наук (Запоріжжя)

У статті з'ясовано важливість опанування іноземними студентами медичних університетів умінь й навичок ведення професійного діалогу «лікар – хворий» як одного з основних видів мовленнєвої діяльності в майбутній професії. Здійснено аналіз методичної літератури з порушеного питання. Визначено поняття «фахова мова», «спеціальна мова», «фахова готовність», «медична розмовна мова» з метою розуміння вимог до мовних знань, мовленнєвих навичок майбутніх лікарів. Визначено структуру, наповнення, завдання професійного діалогу «лікар – хворий». Виокремлено вступну, основну та заключну частини професійного діалогу. Описано особливості кожної зі згаданих частин щодо лексико-граматичного наповнення. Підкреслено, що частини мають різне спрямування: завданням вступної частини є налагодження контакту з хворим, основної – отримання потрібної інформації від пацієнта для успішного подальшого лікування, заключної – подання чітких і зрозумілих рекомендацій та досягнення домовленості щодо наступних дій. Окреслено навчальний матеріал, який доцільно розглянути зі студентами-інокомунікантами під час курсу. Запропоновано види робіт для розвитку культури професійного мовлення. Встановлено, що формування комунікативних завдань, а також усвідомлення шляхів їхньої реалізації за допомогою комунікативних стратегій та тактик є обов'язковими навичками для майбутніх медичних працівників. Виявлено, що кожна зі структурних частин професійного діалогу містить етикетні одиниці, а тому від студентів вимагається знання відповідних лексем, уміння правильного їхнього використання, розуміння впливу цих одиниць на свідомість співрозмовника. Зроблено акцент на важливості засвоєння іноземними студентами певних мовленнєвих жанрів для успішного проходження майбутньої практики в медичних закладах: запрошення, наказ, прохання, рекомендація, зауваження тощо.

Ключові слова: комунікативні компетентності, комунікативні стратегії, мовний і мовленнєвий етикет, професійне мовлення, фахова мова.

Гриценко О.В. Формирование языковых и речевых умений и навыков ведения диалога-расспроса «врач – больной» на занятиях по украинскому языку как иностранному. В статье выяснена важность овладения иностранными студентами медицинских университетов умениями и навыками ведения профессионального диалога «врач – больной» как одного из основных видов речевой деятельности в будущей профессии. Определены ожидаемые результаты после завершения курса «Профессиональная речь». Осуществлен анализ методической литературы по данному вопросу. Определено понятие «профессиональный язык», «специальный язык», «профессиональная готовность»,

«медицинский разговорный язык» с целью понимания требований к языковым знаниям, речевым навыкам будущих врачей. Определена структура, наполнение, задачи профессионального диалога «врач – больной». Выделены вступительная, основная и заключительная части профессионального диалога. Описаны особенности лексико-грамматического наполнения каждой из упомянутых частей. Подчеркнуто, что части имеют различную направленность. Задачей вступительной части является налаживание контакта с больным, основной – получение нужной информации от пациента для успешного дальнейшего лечения, заключительной – подача четких и понятных рекомендаций и договорённости по следующим действиям. Определен основной учебный материал, который целесообразно усвоить студентам-инокоmuникантам во время курса «Профессиональная речь». Предложены целесообразные виды работ для развития культуры профессиональной речи. Установлено, что формирование коммуникативных задач, а также осознание путей их реализаций с помощью коммуникативных стратегий и тактик являются обязательными навыками для будущих медицинских работников. Выявлено, что каждая из структурных частей профессионального диалога содержит этикетные единицы, а потому от студентов требуется знание соответствующих лексем, умение правильного их использования, понимание влияния этих единиц на сознание собеседника. Сделан акцент на важности усвоения иностранными студентами определенных речевых жанров для успешного прохождения будущей практики в медицинских учреждениях: приглашение, приказ, просьба, рекомендация, замечания и тому подобное.

Ключевые слова: коммуникативные компетентности, коммуникативные стратегии, профессиональная речь, речевой этикет, язык специальности.

Olha Hrytsenko. Formation of language and speech skills for conducting the “doctor – patient” dialogue at lessons on Ukrainian as a foreign language. The author clarifies the importance of mastering the skills of professional doctor – patient dialogue for foreign students of medical universities as one of the main types of speech activity in their future profession. The article also presents a list of results expected after the completion of the “Professional speech” course. The author analyzes the methodological literature dedicated to the above problem, defines such concepts as “professional language”, “special language”, “professional readiness”, “medical spoken language” needed to understand the requirements for linguistic knowledge, speech skills of future doctors. The structure, content, and tasks of the professional dialogue “doctor – patient” are also determined. The professional dialogue has introductory, main and final parts, each with its peculiarities that concern grammar and vocabulary aspects. All three parts have different purposes. The task of the introductory part is to establish contact with the patient; that of the basic one is to get the information you need from the patient for successful further treatment; and the final one is to provide clear and coherent recommendations and to reach an agreement on the next steps. The author outlines the basic educational material which should be mastered by foreign students during the “Professional speech” course and suggests appropriate types of work for the development of professional speech culture. Formation of communicative tasks, understanding ways of their implementation through communicative strategies and tactics are found to be essential skills for future healthcare professionals. Each of the structural parts of the professional dialogue contains label units, and therefore

students are required to know such traditional tokens to be able to use them correctly, and to understand the impact of these units on the interlocutor's consciousness. The paper mentions basic principles of semantization of the new vocabulary, i.e. translation, clarity, suggestion of synonyms, antonyms or common root words, presentation of the context, etc. An emphasis is placed on the importance of students' acquisition of certain speech genres for their successful future practice in medical institutions: invitation, order, request, recommendation, remarks, etc.

Key words: communicative competencies, communicative strategies, professional language, professional speech, speech etiquette.

Постановка проблеми. Вивчення української мови як іноземної (далі – УМІ) в медичних університетах передбачає засвоєння іноземними студентами загальнонавчальної української літературної мови, а також фахової (професійної) мови. Фахова (або спеціальна) мова – це «функціональний різновид літературної мови, що обслуговує конкретну сферу чи галузь знань і забезпечує професійне спілкування». Основною функцією фахової мови є «забезпечення взаєморозуміння, інформаційного та когнітивного обміну знаннями у визначеному професійному дискурсі» [6: 226–227]. Фахова готовність спеціаліста складається з декількох компонентів, серед яких велике значення має професійне мовлення або професійне спілкування. Залежність результатів роботи лікаря від рівня його професійного мовлення є очевидною. Тому під час підготовки іноземних студентів-медиків значна увага приділяється навчанню професійного мовлення, як усного, так і письмового. Після засвоєння фонетичних, лексичних, граматичних та стилістичних норм сучасної української літературної мови, знайомства з медичною термінологією, етикетом українців інокомунікантам у медичному закладі вищої освіти необхідно опанувати елементарні правила ведення бесіди з хворим, оскільки вона є «найпоширенішою формою ділового спілкування для лікарів» [6: 163].

Аналіз останніх досліджень. Формуванню діалогічного мовлення іноземних студентів-медиків на заняттях з англійської мови як іноземної присвячені статті А. Варданян, Н. Жовтук, Л. Крисак, Н. Лісової. Професійне діалогічне мовлення на заняттях з УМІ стало об'єктом досліджень багатьох українських науковців: Л. Ананьєвої, С. Барсук, І. Дроздової, Г. Іванишин, Г. Швець та ін. У сучасній лінгводидактичній літературі виділені основні етапи навчання (Г. Іванишин, М. Цуркан), схарактеризовані рівні сформованості професійно зорієнтованого діалогічного мовлення

(Г. Іванишин), здійснено аналіз дослідження формування готовності до діалогічної взаємодії в майбутній професійній діяльності лікаря (М. Заєць), визначено функціонально-комунікативний зміст діалогу іноземних студентів-медиків (О. Скляренко, А. Скляренко). У дослідженнях Г. Іванишин ґрунтовно описано лінгводидактичну модель навчання професійного діалогічного мовлення, зокрема: виділено принципи (загальні й спеціальні), педагогічні умови, етапи, методи та прийоми, критерії та показники, кінцевий результат навчання, а також визначено теми та відповідні до них типові комунікативні ситуації. Проте на сьогодні не достатньо висвітленими залишаються питання щодо розвитку мовних та мовленнєвих компетентностей ведення професійної бесіди «лікар – хворий» на заняттях з УМІ в медичних ЗВО, що підкреслює **актуальність статті**.

Метою розвідки є аналіз специфіки професійної бесіди лікаря з пацієнтом задля визначення необхідного навчального матеріалу, доцільних методів і засобів успішного навчання ведення бесіди-розпитування «лікар – хворий» у межах курсу «Професійне мовлення лікаря» з УМІ. Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань: розглянути ознаки професійного мовлення, визначити основні мовні та мовленнєві особливості ведення професійного діалогу, з'ясувати обсяг необхідного навчального матеріалу з курсу, запропонувати доцільні види робіт для формування культури професійного мовлення.

Виклад основного матеріалу. Діалог «лікар – хворий» є функціонально-рольовою формою спілкування, видом усного індивідуального безпосереднього (або контактного) професійного мовлення. У сучасній науці окремо виділяють медичну розмовну мову як «різновид медичної професійної мови, що обслуговує сферу усного діалогічного спілкування працівників медичної галузі» [6: 229], у межах якої виокремлюють мову медичної практики та власне розмовну мову працівників медичної галузі. Завершивши курс «Професійне мовлення лікаря», студент повинен уміти самостійно вести бесіду з пацієнтом. А саме:

- розпізнавати й реагувати на вербальні та невербальні знаки пацієнтів, отримувати від них інформацію необхідну для лікування;
- передавати пацієнтам адекватну медичну інформацію;

– володіти культурою конструктивного діалогу [5: 54].

Відтак мовлення майбутніх медиків повинно бути правильним, точним, логічним, виразним, лаконічним і доречним [5: 56]. Усе вищезазначене може бути реалізовано лише за умови наполегливої, правильно спрямованої роботи студентів і викладачів.

Відповідно завдання викладача полягає в тому, щоб

– познайомити студентів зі специфікою професійного діалогу; структурою бесіди з пацієнтом; можливою реакцією пацієнтів;

– нагадати основні правила спілкувального етикету (як вербального, так і невербального, акцентуючи увагу на важливості обох із них);

– навчити правильно вести бесіду з пацієнтом, систематизуючи раніше засвоєний та опановуючи новий мовний матеріал.

Розмова з пацієнтом має суттєві відмінності від звичайного діалогу, а тому студентові необхідно зрозуміти й усвідомити різницю між ними. Увага студентів повинна бути скерована на те, що під час бесіди з пацієнтом варто враховувати:

– тип інформації, яку вони хочуть отримати від хворого;

– особливості пацієнтів (вік, стать, національність, настрій, поведінку тощо);

– провідну роль лікаря в результативності такої бесіди.

Іноземні студенти повинні навчитися свідомо варіювати лексеми, граматичні одиниці залежно від віку, освіченості, настрою пацієнтів; ініціювати та підтримувати бесіду, використовуючи різні типи запитань, необхідних для досягнення кінцевої мети, керуючись основними тактиками та стратегіями професійної комунікації. Інокомунікант має передбачати можливі відповіді на свої запитання, адекватно реагувати на них та скеровувати подальшу розмову.

Бесіда з пацієнтом складається з трьох основних частин: вступної, основної та заключної. Кожна з них має свої особливості: вступ може містити привітання, запрошення, прохання або наказ; остання частина – висловлення рекомендацій, призначення наступного візиту, прощання, побажання. Завдання вступної частини – налагодити контакт із хворим, отримати все необхідне (карту, анкетну інформацію) для подальшої роботи.

Метою заключної частини є висловлення порад, призначень, інструкцій, логічне завершення комунікації.

Кожна з частин передбачає знання іноземними студентами вербальних одиниць комунікативного етикету українців, мовних одиниць для вираження конкретних інтенцій у різних ситуаціях: привітання (*Добрый день!*), прохання (*будь ласка, не могли б ви*), запрошення (*заходите, проходите*), поради (*я б рекомендував*), зауваження (*вам не варто зловживати кавою*), вибачення, побажання (*будьте здорові*), прощання (*будьте здорові*) і т. д. Крім того, студенти повинні чітко усвідомлювати офіційність розмови: використовувати етикетими *Добрый день (ранок, вечір), Зростауйте!* замість *Привіт!, Здрастуй!*; *До побачення!* замість *Бувай!* Спираючись на досвід роботи з іноземними студентами, зауважимо, що треба приділяти увагу вживанню форм пошанної множини, оскільки вони є складними для цієї аудиторії студентів: *Ви; дайте, будь ласка; сідайте; у Вас була температура?; Де Ваша картка?* Це допоможе уникнути комунікативних девіацій.

Бесіда з пацієнтом містить велику кількість імперативів, які використовуються під час розпитування як професійні прохання, наприклад: *візьміть, дайте, дихайте, не дихайте, одягайтесь*, – тож, варто повторити творення та вживання форм наказового способу дієслів.

Основна частина – це власне розпитування лікарем пацієнта. Її завдання полягає у виявленні симптомів із метою правильного діагностування захворювання. Вона містить найбільшу кількість різноманітних питальних речень:

- загальні запитання (*У вас є кашель?, Температура висока?*);
- спеціальні запитання (*Що у вас болить?, Де виникає біль?*);
- альтернативні запитання (*Який у вас кашель, вологий чи сухий?, Коли виникає задишка, під час фізичного навантаження чи у спокої?*).

Викладачеві необхідно повторити та завчити зі студентами всі типи питальних слів, структуру питальних речень та їх інтонування, керування дієслів, уживання прийменників і т. д., оскільки запитання, що використовуються під час бесіди з хворим, дуже різноманітні й вимагають пояснення:

- загального стану пацієнта (*Як Ви себе почуваете?*);
- наявних скарг (*Що Вас непокоїть?, Що Вас турбує?, На що Ви скаржитесь?*);

- локалізації (*Де у Вас болить?, Де виникає біль?*);
- іррадіації (*Куди віддає біль?*);
- різної інформації про симптом: тип за характером (*Який за характером?*), за інтенсивністю (*Біль сильний?*), за частотою (*Як часто повторюється напад?*), за тривалістю (*Як довго Ви відчуваєте нудоту?*); з'ясування умов та причин виникнення симптому (*За якої умови виникає задшка?*);
- супровідних симптомів (*Чим супроводжується біль в епігастральній ділянці?*);
- інформації про ліки, що вживає пацієнт для полегшення (*Що допомагає Вам зняти біль?*).

Студенти повинні засвоїти нову лексику (назви органів, симптомів, фізичних процесів) та граматичні конструкції, що характерні для професійного мовлення. Під час знайомства з новою лексикою результативною є семантизація через синоніми або антоніми, опис, встановлення асоціацій, уживання лексеми в контексті. Наприклад: *сильний біль – слабкий біль* або *сильний біль – сильний хлопець*; *з'являється = виникає // зникає = минає*; *зловживати чаєм = пити багато чаю, печія = (опис) дискомфорт у горлі* або *ж (асоціація) пекти торт*. Наведення спільнокореневих одиниць до нового слова також може суттєво полегшити й пришвидшити розуміння та засвоєння лексичного матеріалу заняття. Правила морфеміки та словотвору, подані у зрозумілій формі, стануть у нагоді іноземним студентам у майбутній професійній діяльності. Наприклад: творення іменників за однаковим принципом (*зменшити – зменшення, визначити – визначення; пітніти – пітливість, втомлюватися – втомлюваність*), розуміння значення складного слова за його частинами (*знеболювальні, зловживати*). Отже, доцільним видом аудиторної або самостійної роботи буде укладання словничків спільнокореневих слів, синонімів або антонімів, тлумачних словничків. Це допомагає студентам систематизувати свої знання. Для узагальнення та систематизації доречно використовувати карти знань. На нашу думку, студентів також потрібно познайомити з фразеологізованими висловами та фразеологізмами, які можуть траплятися у відповідях пацієнтів, наприклад: *дзвенить у вухах, стискає лещатами, мушки перед очима, стріляє у вухо* та под. Знання такої інформації дозволить студентам уникнути комунікативних невдач.

Протягом вивчення курсу «Професійна мова лікаря» необхідно повторити й закріпити, пояснити якомога більше граматичних форм (уживання відмінків, відмінювання дієслів, творення ступенів порівняння прикметників), синтаксичних конструкцій (вставних слів і словосполучень, складних речень), наголосити на можливості вживання паралельних форм або конструкцій (у *пацієнта кашель – пацієнт скаржиться на кашель*).

Лікар повинен чітко та зрозуміло формулювати рекомендації. Це вимагає володіння студентом достатньою кількістю лексичних (назви форм лікарських засобів) і граматичних одиниць (модальні речення, синтаксичні конструкції на позначення способів та частоти вживання) для вираження призначень та інструкцій. Студенти повинні вміти висловити й акцентувати увагу на «обов'язковості» дії.

Іноземних студентів необхідно також навчити читати й розуміти різні медичні показники: температуру, артеріальний тиск, вагу, зріст. Доцільно нагадати назви вимірювальних інструментів та одиниць.

Для формування комунікативної компетентності ведення професійної бесіди «лікар – хворий» дієвими є рольова гра (розігрування написаних та власних діалогів), групова робота (створення нових діалогів відповідно до запропонованої ситуації, відновлення реплік пацієнта або лікаря, складання опитувальників), робота з аудіо- та відеоматеріалом, робота з ситуативними завданнями. Засвоєнню лексичних та граматичних одиниць сприяють різнорівневі лексико-граматичні вправи на заповнення пропусків (літер, частин слова, слів, фраз, речень); добирання / поєднання антонімів, синонімів, слів та їхніх тлумачень; робота зі словником, укладання словників, створення мап знань, словникові диктанти, інтернет-тестування. На занятті з УМІ варто залучати всі види мовленнєвої діяльності, оскільки інокомунікант повинен розуміти те, що йому говорять, що він читає, пише й висловлює.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Таким чином, завершення курсу «Професійне мовлення» студентами медичного університету передбачає готовність вести діалог-розпитування «лікар – пацієнт», оскільки це безпосередньо впливає на успішність формування професійної компетентності майбутніх спеціалістів. Специфіка діалогу «лікар – хворий»

(структурованість, обумовленість тематики, послідовність питань, типовість мовних одиниць, передбачуваність) безпосередньо впливає на методику викладання курсу.

Подальші наукові дослідження щодо порушеного питання можуть бути пов'язані з рекомендаціями стосовно навчання усного й письмового, монологічного й діалогічного професійного мовлення. Додаткового вивчення вимагають особливості діалогічного мовлення «лікар – лікар», «лікар – родичі» тощо. Опис мовного портрета українського пацієнта також може стати завданням майбутніх наукових робіт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ананьєва Л.В. Моделювання змісту навчання професійно-педагогічного діалогу та його реалізація на початковому ступені навчання у мовному вузі. *Іноземні мови*. 2000. № 4. С. 22–26.
2. Барсук С. Педагогічні умови формування іншомовного професійного мовлення майбутніх судноводіїв на засадах комунікативно-когнітивного підходу: дис. ... канд. пед. наук. Херсонський державний університет. Херсон, 2016. 258 с.
3. Дроздова І.П. Провідні принципи професійного мовлення студентів нефілологічних спеціальностей засобами української мови. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2009. Вип. 15. С. 56–62.
4. Іванишин Г. Лінгводидактична модель навчання професійно зорієнтованого діалогічного мовлення іноземних студентів медичних вчз. *Теоретична і дидактична філологія*. 2014. Вип. 17. С. 38–49.
5. Лісовий М.І. Культура професійного мовлення: навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. 176 с.
6. Українська мова (за професійним спрямуванням): підручник / С.М. Луцак, Н.П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін.; за ред. С.М. Луцак. К.: ВСВ Медицина, 2017. 360 с.
7. Цуркан М.В. Підготовка англomовних студентів-медиків до ведення професійного діалогу на заняттях із української мови як іноземної. *Мова і соціум: етнокультурний аспект: тези VII Міжнародної наук. інтернет-конф. молодих учених*. (Бердянськ, 18-19 жовтня 2018 р.). Бердянськ: БДПУ, 2018. 118 с.
8. Швець Г. Розвиток навичок діалогічного мовлення при вивченні української мови в іншомовній аудиторії. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2008. Вип. 3. С. 300–311.

REFERENCES

- Ananyeva, L.V. (2000). Modelyuvannya zmistu navchannya profesiyno-pedagogichnogo dialogu ta yogo realizaciya na pochatkovomu stupeni navchannya u movnomu vuzi [Simulation of the content of teaching of professional pedagogical dialogue and its implementation at the initial stage of training in a language university]. *Inozemni movy [Foreign languages]*, 4. pp. 22–26 [in Ukrainian].
- Barsuk, S. (2016). Pedagogichni umovy formuvannya inshomovnogo profesiynogo movlennya maybutnih sudnovodiyiv na zasadah komunikativno-kognityvnogo pidhodu [Pedagogical conditions for the formation of foreign language professional speech of future navigators on the basis of communicative-cognitive approach]. *Candidate's thesis*. Kherson: Kherson State University [in Ukrainian].
- Drozdova, I.P. (2009). Providni pryncypy profesiynogo movlennya studentiv nefilologichnyh specialnostej zasobamy ukrajinskoyi movy [Leading principles of professional speech of students of non-philological specialties by means of the Ukrainian language]. *Vykladannia mov u vyshchyykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviazky [Teaching Languages at Higher Institutions]*. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, 15, pp. 56–62 [in Ukrainian].
- Ivanysyn, G. (2010). Lingvodydaktychna model navchannya profesiyno zorientovanogo dialogichnogo movlennya inozemnyh studentiv medychnykh vuziv [Linguistic model of teaching professionally oriented dialogic speech to foreign medical students]. *Teoretychna i dydaktychna filologiya [Theoretical and didactic philology]*, 17, pp. 38–49 [in Ukrainian].
- Lisovyy, M.I. (2010). *Kultura profesiynogo movlennya: navchalnyy posibnyk dlya studentiv vyshchykh medychnykh navchalnykh zakladiv [Professional speech culture: a textbook for higher medical students]*. Vinnitsa: NOVA KNYGA [in Ukrainian].
- Luczak, S.M. and Lytvynenko, N.P. (Eds.) (2017). *Ukrayinska mova (za profesiynym spryamuvanniam) [Ukrainian language (for professionals)]*. Kyiv: VSV Medycyna [in Ukrainian].
- Shvecz, G. (2008). Rozvytok navychok dialogichnogo movlennya pry vyvchenni ukrajinskoyi movy v inshomovniy audytoriyi [Development of dialogue skills in studying Ukrainian in a foreign language audience]. *Teoriya i praktyka vykladannya ukrajinskoyi movy yak inozemnoyi [Theory and practice of teaching Ukrainian as a foreign language]*, 3, pp. 300–311 [in Ukrainian].
- Tsurkan, M.V. (2018) Pidgotovka anglomovnykh studentiv-medykiv do vedennya profesiynogo dialogu na zanyattiah iz ukrajinskoyi movy yak inozemnoyi [Preparation of English-speaking medical students for

conducting a professional dialogue in Ukrainian as a foreign language]. In: *VII Mizhnarodna naukovo-praktichna konferentsiya "Mova i socium: etnokulturnyj aspekt"* [The seventh International scientific conference "Language and society: an ethnocultural aspect"]. Berdyansk: Berdyansk State Pedagogical University, pp. 99–101 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 12.02.2020

Гриценко Ольга Вікторівна, канд. філол. наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медичного університету (69035, Запоріжжя, проспект Маяковського, 26); e-mail: vosgoscx39001@gmail.com; orcid: <https://orcid.org/0000-0002-3293-6431>.

Гриценко Ольга Вікторівна, канд. філол. наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медичного університету (69035, Запоріжжя, проспект Маяковського, 26); e-mail: vosgoscx39001@gmail.com; orcid: <https://orcid.org/0000-0002-3293-6431>.

Olha Hrytsenko, Ph.D. in Philology, Associate Professor, Department of Language Training, Zaporizhzhia State Medical University (69035, Zaporizhzhia, 26 Mayakovsky Avenue); e-mail: vosgoscx39001@gmail.com; orcid: <https://orcid.org/0000-0002-3293-6431>.